Wychodzi codziennie o 4-ej rano.

Numer pojedyńczy 15 mk

# GŁOS POMORSKI

Rok 2.

(GAZETA POMORSKA)

Nr. 46

**Prenumerata miejscowa:** W ekspedycji miesięcznie **250** mk., kwartalnie **750** mk., z odnoszeniem do domu mies. **270** mk., kwart. **810** mk. Przedpłata na poczcie miesięcznie **275** mk., kwartalnie **825** mk. — W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty.

— — — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się. — — —

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem. Redaktor Naczelny przyjmuje od godziny 6 tej do 7-tej po południu

**Reklamy:** Przed tekstem **150** mk.. w tekscie **180** mk., za tekstem **150** mk. za wiersz. — Dla W. M. Gdanska i Prus Wschodnich **3** wzgl. **8** mk. niemeckich. — Dla zagranicy 5 wzgl. **15** mk. niemieckich. Administracja nie przejmuje odpowiedzialności za termin ogłoszenia inseratu.

**Ogłoszenia:** Wiersz nonparelowy ośmiołamowy lub jego miejsce dla wojew. Pomorskiego i Poznańskiego **30** mk. Dla innych województw 45 m.

Rachunek bieżący: Bank Związku Sp. Zarobk. i Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz

Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.**

Konto Pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 20119.

Redakcja i Administracja. Grobłowa 27/29.

**GRUDZIĄDZ,** sobota i niedziela, dnia 18 (19)-go lutego 1922

Telefon Nr. **50** i **51.**

Kalendarz Sobota Szymona. Wschód słońca 8.14 zach. 6.15. wschód księż. 1.45 zach. 11.15. — Niedziela: Konrada Wschód słońca 8.12 zach 6.17 wschód księż. 2.51. zachód 11.54.

# Wybory do Sejmu 25 sierpnia?

## Uchwała konwentu senjorów, — Na następnem posiedzeniu Sejmu zajmie się sprawą tą plenum.

**Warszawa.** (PAT.) Na wczorajszem posiedzeniu konwentu senjorów pod przewodnictwem marszałka Trąmpczyńskiego znaczna większość oświadczyła się za wyznaczeniem wyborów do Sejmu na dzień 25 sierpnia br. Postanowiono stawić odpowiedni wniosek do plenum.

Osobna komisja, specjalnie w tym celu wybrana, ma ustalić ustawy, które w bieżącej sesji muszą być załatwione.

**Warszawa.** (AW.) Na wczorajszem posiedzeniu konwentu senjorów większość klubów wypowiedziała się za tem, aby nowe wybory do Sejmu rozpisano na 25 sierpnia br. W związku z tem jutro o godz. 6 wieczorem pod przewodnictwem marszałka Sejmu odbędzie się posiedzenie przewodniczących klubów sejmowych celem ustanowenia prac sejmowych. Wobec tego, że na posiedzeniu wyrażono wątpliwość, czy mogą się odbyć wybory przed załatwieniem sprawy Galicji Wschodniej, dziś [illegible] sobotę — o godz. 10 rano zbierą się sejmowa kom[illegible] spraw zagranicznych, aby wysłuchać w tym względzie opinji ministra spraw zagranicznych.

*

### Z POSIEDZENIA SEJMU.

**Warszawa.** (PAT.) Na wczorajszem (268) posiedzeniu Sejmu Ustawodawczego przed porządkiem dziennym poseł **Matakiewicz** (Pol. Str. Katol. Lud.) w imieniu komisji skarbowo-budżetowej referuje proekt ustawy w sprawie przedłużenia terminu wnoszenia podań o ulgi w płaceniu daniny do 1 marca rb. Przemówienie posła Matakiewicza uznano za I czytanie ustawy.

Przystąpiono następnie do I czytania ustawy o państwowej pomocy przy odbudowie budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek wojny, oraz o budowie budynków dla osadników. Projekt rządowy poprzedni został odrzucony w I czytaniu (co spowodowało prośbę o dymysję min. Downarowicza). Obecnie zmieniono projekt rządowy o tyle, że wyznacza się nie 10 miljonów sześciennych, lecz do 30 miljonów drzewa budowlanego. Osadnicy mogą również korzystać z drzewa na odbudowej.

Po przemówienie posła **Dębskiego** i **Czetwertyńskiego** sprawę odesłano do komisji.

Ustawę w przedmiocie przystąpienia Polski do konwencji haskiej z dnia 17 lipca 1905 r., dotyczącej procedury cywilnej, oedsłano do komsji.

Podczas dyskusji nad ustawą o służbie cywilnej i odpowiedzialności dyscyplinarnej przyjęto szereg poprawek, m. i. że urzędników sejmowych mianuje marszałek, dalej: że urzędnik, nie mający prawa do emerytury, otrzymuje przy zwolnieniu 3-miesięczne wynadrodzenie, o ile ne był uprzedzony o zwolnieniu w termnie 3-miesięcznym. Ustawy mają obowiązywać z dniem 1 stycznia 1922 r. Obie ustway przyjęto w III czytaniu.

Wniesiono interpelacje w sprawie wzrostu drożyzny i o służbie cywilnej dla urzędników kolejowych, pocztowych i telegraficznych.

Przyęto w III czytaniu ustawę o zniesieniu ministerstw kultury i sztuki po odrzuceniu wniosku posła de Rosseta o utwozreniu podsekretarjatu dla kultury sztuki przy Ministerstwie Wyznań i Oświecenia Publicznego.

Przyjęto w III czytaniu dalej: Ustawę o zakładaniu i utrzymywaniu oraz o odbudowie publicznych szkół powszechnych także rezolucję posła **Zmikrowicza** w sprawie odbudowy szkół na Kresach Wschodnich i Zachodnich oraz rezolucję posła **Cieśli**, aby przy odbudowie uwzględniano także sale gimnastyczne i urządzenia kąpielowe.

Poseł Mierzejewski uzasadnia nagły wniosek dotyczący ochrony granic wschodnich. Mnister spraw wewnętrznych Downarowicz zaznacza, że rozpoczęto w tym względzie prace reorganizacyjne i że wybranie komisji kontrolującej sejmowej, którąby sprawę badała, opóźniłaby reorganizację.

Przyjęto w II i III czytaniu ustawę o przedłużeniu terminu do wnoszenia o ulgi w płaceniu daniny.

Uchwalono nagłość wniosku ks. **Kaczyńskiego** (Chrześc. Nar. Str. Rob.) w sprawie rozwielmożnienia się bandytyzmu.

W dyskusji nad tym wnioskem minister **Downarowicz** oświadczył, że w niedługim okresie 3 lat policja państwowa osiągnęła większy rezultat, aniżeli można się było spodziewać. Szczegółowych wyjaśnień udzieli p minister w komisji.

Następne posiedzenie we wtorek o godz. 4.

# Sejm Wileński.

**Wilno.** (PAT.) Dokończenie sprawozdania z czwartkowego posiedzenia Sejmu:

Przewodniczący wicemarszałek **Federowicz** po przerwie zawiadamia, że dalszy ciąg dyskusji generalnej odbędzie się na następnem posiedzeniu.

Przystąpiono do obrad nad sprawozdaniem komisji regulaminowej. Poseł **Krzyżanowski** odczytuje projekt regulaminu, udzielając wyjaśnień do poszczególnych paragrafów.

Imieniem Zespołu Stronnictw poseł ks. **Maciejewicz** domaga się wykreślenia § 34 w sprawie wnoszenia interpelacji. Sejm nie jest powołany do ustanowienia praw ani do krytykowania Rządu, lecz jedynie do wyrażenia woli wyborców w kierunku przynależności państwowej. Wileńszczyzny.

Poseł **Bagiński** (PPS.) dowodzi, że art. 8 ordynacji wyborczej opiewa, iż posłowie wybrani są dla wyrażenia woli ludności, a więc wyłącznie od woli posłów zależy ułożenie regulaminu.

Przerwano dyskusję. Imieniem Zespołu oświadcza poseł **Wierzyński**, że klub ten udziału w głosowaniu nie weźmie pozostali posłowie przyjmują regulamin w brzmieniu komisji.

Następne posiedzenie w piątek.

*

**Wilno.** (PAT.) W sobotę spodziewane jest zakończenie dyskusji nad formułą orzeczeniową. w niedzielę zaś głosowanie.

### POLSKA NA OBRADACH MAŁEJ ENTENTY.

**Warszawa.** (AW.) Rząd Polski otrzymał zaproszenie do Belgradu na przedwstępną konferencję ekspertów ekonomicznych i finansowych Małej Ententy w związku z konferencją genueńską.

### ROKOWANIA POLSKO-GDAŃSKIE.

**Gdańsk.** (AW.) Dowiadujemy się, że dalsze rokowania polsko-gdańskie w sprawie uzupełnienia umowy gospodarczej polsko-gdańskiej rozpoczną się dnia 20-go lutego w Warszawie. Pertraktacje toczyć się będą między min. Michalskim i wicemin. Strassburgem ze strony polskiej a senatorami Jewelowskim. Volkmanem Foeberem i Hildebrandem ze strony gdańskiej. Udział w rokowaniach weźmie także komisarz generalny min. Pluciński.

### BANDERA POLSKA NA PACYFIKU.

**Warszawa.** (AW.) Na wodach Pacyfiku (Oceanu Spokojnego) ukazał się okręt pod flagą polską Jest nim „Halamet". statek o pojemności 3366 ton a 380 stopach długości. Poprzednio płynął on pod flagą amerykańską. Uroczystość podniesienia bandery odbyła się w porcie władywostockim.

# Skarga niemiecka w sprawie kolonistów odrzucona.

**Paryż.** (AW.) Rada Ambasadorów rozważała skargę rządu niemieckiego. dotyczącą eksmisji kolonistów niemieckich przez Rząd Polski na terytorjum b. dzieln. pruskiej.

Wobec tego że rząd niemiecki nie zgodził się na proponowany w tej sprawie arbitraż pod przewodnictwem Alphanda, Rada Ambasadorów uchwliła pozostawić skargę bez skutku.

### ZAPRZECZENIE WŁOSKIE W SPRAWIE POLSKI.

**Rzym.** (PAT.) Wobec podanej w „Matine" wiadomośc. jakoby b. ambasador amerykański we Włoszech Jonson wygłosił był w Ameryce wykład, w którym stwierdził, że Giolitti i Lloyd George postanowili w lipcu 1920 r. uznać rząd sowietów w tym wypadku. gdyby wojska sowieckie zajęły Warszawę. korespondent „P. A. T." złożył wizytę Giolottiemu w celu stwierdzania właściwego stanu rzeczy. Giolitti oświadczy: Wiadomość podana przez „Matina" jest nietylko fałszywa, lecz zupełnie niedorzeczna Niezawisła Polska jest nieodzownym warunkiem wolności Europy.

### POLSKA OPIEKUNKĄ FRANCUZÓW W ROSJI.

**Moskwa.** (PAT.) Poselstwo polskie w Moskwie zwróciło się do rządu sowietów z zawiadomieniem, że pośredniczy w reemigracji Francuzów, chcących powrócić do swej oczyzny. Polski Komitet repatriacyjny pełni funkce swe zarazem w odniesieniu do repatrjantów francuskich.

### KONFERENCJA PAŃSTW BAŁTYCKICH.

**Warszawa.** (AW.) Zgodnie z uchwałą powziętą w ubiegłym roku na konferencji w Helsingforsie odbędzie się wkrótce w Warszawie ziazd premjerów państw bałtyckich.

# Niemieckie szukanie winowajców wojny.

Od czasu, kiedy po rozgromieniu armji na Zachodzie i spowodowanego tem wybuchu rewolucji Niemcy, na pozór skruszone, przyznały się w Wersalu do spowodowania wojny, z roku na rok, z miesiąca na miesiąc coraz więcej z tej winy ubywało. Wyprali się „republikańscy" dziś Niemcy na łamach swej prasy i w szeregu wydawnictw publicystycznych tak, że są dziś „nad śnieg wybieleni". Tych z pośród siebie, którzy skruchę tę brali poważnie i zaczęli ogłaszać — o grozo! — dokumenty winy Niemiec, jak socjalista Kautsky — okrzyczano zdrajcami i pozostały obecnie same niewiniątka, począwszy od rzeczywiście Bogu ducha winnych handlangerów sprawców wojny światowej, owej garstki szczerych demokratów niemieckich, a skończywszy na nadpatrjotach, nacjonalistycznych wszechniemcach.

Ba, nietylko że oni niewinni, inni szatani byli tam czynni!.

Na ten temat naczytał się zwłaszcza w ostatnich dwóch latach, naród niemiecki tak dużo i tak przekonywujących dowodzeń największych luminarzy swoich, iż uwierzył, że dwa a dwa to pięć, a nie cztery!

Co? Cesarz Wilhelm, książę pokoju, miał zawinić wybuch wojny? Bethmann Holweg, Tirpitz i ich towarzysze, ci stróże pokoju, spełniający tak wspaniale posłannictwo, przez Opatrzność im poruczone, a apostolstwo wiecznego pokoju dla całego świata. — ci mężowie najszlachetniejsi, kwiat narodu niemieckiego — oni winowajcami wojny?

Ależ to przekręcanie najoczywistszej prawdy!

Jak ta prawda wygląda, wykazują mężowie uczeni nietylko niemieccy, ale neutralni, a jakże! Znaleźli sobie takich mężów, miłośników „prawdy", w Szwajcarji, w Holandji, w państwach skandynawskich. Zadanie „prostowania fałszów" spełniają w krajach tych pisma, za pieniądze niemieckie wydawane, a nadto działają bądź to z idealizmu wszechniemieckiego, bądź też, co prawdopodobniejsze, za marki niemieckie, publicyści Niemcy z pochodzenia i przekonania lub też żydzi o nazwiskach czysto francuskich, holenderskich, szwedzkich itp., a wysługujący się Niemcom

W czasach wojny spotykało się często w restauracjach i kawiarniach w dzielnicy naszej wśród innych pism neutralnych (gdyż cenzurowanym gazetom niemieckim częstokroć i Niemcy nie wierzyli) berneński „Bund". W piśmie tym pisywał poglądy fachowe o sytuacji strategicznej armji walczących niejaki Stegemann.

Dziwnie się jakoś zawsze składało, że z tych jego wypracowań strategicznych, mimo widocznego wysiłku, by uchodzić za bezstronnego, przebijała życzliwość specjalna dla Niemiec i wiara w ich zwycięstwo. Ukoronował swoje dzieło, — jakkolwiek pod koniec, gdy się wszędzie w armji niemieckiej rwać poczęło, spokorniał, kilkotomowem dziełem o wojnie. Prasa niemiecka była niem zachwycona.

Obecnie pojawiają się tegoż autora-rzeczoznawcy rozszerzane przez agencje prasowe, w prasie niemieckiej, artykuły o rzeczywistych sprawcach wojny światowej. Są nimi naturalnie nie Niemcy, lecz ich przeciwnicy.

Ze względu na to, że wywody te są nadzwyczaj charakterystyczne, przytaczamy niektóre ustępy z najświeższego elaboratu tego pana „neutralnego":

„Zapoczątkowana pierwszym kryzysem marokańskim polityka wojenna angielskich i francuskich mężów stanu osięgła swój punkt kulminacyjny, gdy powiodło się ostateczne pozyskanie z końcem r. 1913 także Rosji i zapewienie sobie jej aktywnego wkroczenia"

Powołując się na ogłoszone w wyciągach, stosownie przykrojonych, sprawozdania dyplomatyczne Irwelskiego i Sazanowa, dowodzi autor, że Francja i Anglja już w kwietniu 1914 roku ostatecznie były związane ze sobą z wyraźnym celem: przeciw Niemcom. Przygotowaniem do tego była zawarta już 8 lat przedtem „Entente Cordiale". Przewidziana była nawet współpraca obustronnych sztabów generalnych, do tego „serdecznego porozumienia" potrzeba było już tylko wciągnąć Rosję, do której Anglja żywiła uprzedzenia. Wobec niechęci, ujawniającej się w parlamencie i rządzie angielskim, sir Edward Grey, zaproponował na razie tylko zawarcia między Anglją a Rosją konwencji morskiej, a nie wojskowej. Z tego później sama przez się skrystalizować się miała umowa militarna.

Wynikłe później wmieszanie się Anglji do wojny z powodu naruszenia neutralności Belgji jest — zapewnia autor — proste wykręcanie się sianem. Podawanie tego jako powód wystąpienia Anglji, zowie p. Stegemann kłamstwem. —

Tyle w streszczeniu artykuł owego „neutralnego" rzeczoznawcy.

Ładny to zaiste polityk neutralny, a więc rzekomo nieuprzedzony, który nie wie nic o zbrojeniu się Niemiec od lat, o konszachtach z Austrją, o Wilhelmowskiem „przyszłość nasza na morzu", o ciągłem pobrzękiwaniu szabelką i który szukanie sojuszów obronnych wobec tych poczynań piętnuje jako pakty zaczepne.

Jeżeli już nic innego, to napewno takie naiwne dowodzenie pozwoli Niemcom przekonać świat o winie Francji, Anglji i Rosji a niewinności zupełnej Niemiec.

Przypomina się mimowoli ów wilk z bajki, któremu jagnię mąciło wodę.

B. Ch.

# Walka z bandytyzmem.

Od kilku miesięcy jesteśmy świadkami niebywałego w żadnem państwie praworządnem, zjawiska pomnażania terroru bandyckiego. Zuchwałe napady bandyckie odbywają się codziennie, wprowadzając niepokój i trwogę w bezbronną ludność miast i wsi. Władze administracyjne, rozporządzając słabemi siłami bezpieczeństwa, nie są w możności przeciwdziałać rozzuchwalonemu bandytyzmowi, który swą karność i śmiałość posunął do tego, że w niektórych powiatach bandyci nakładają formalny haracz na o[illegible]awtelí, pragnących uchronić się przed napadem. [illegible]daje się, że żyjemy obecnie nie w Polsce, a Ukrainie, w okresie koczownictwa band Machny Tiutinika i innych.

Rząd musi rozpocząć jaknajrychlej nieubłaganą walkę z plagą bandytyzmu. Tego wymaga zgodny głos społeczeństwa, spokój Państwa i bezpieczeństwo obywateli

Celem rozpoczęcia przez rząd energicznej walki z bandytyzmem, poseł p. **Kaczyński z Chrz. Nar. Klubu Robotniczego** w dniu 14 b. m. stawił w Sejmie **wniosek nagły** następującej treści:

**Wzywa się Rząd, aby bezzwłocznie rozpoczął planową i intensywną walkę z rozpaczonym bandytyzmem, używając do pomocy wojska i organizacji obywatelskich.**

# Smutny obraz Sejmu Gdańskiego.

Na onegdajszem plenarnem posiedzeniu Sejmu gdańskiego skonstatowano, że nie jest on zdolny do jakiejkolwiek pracy. PP. posłowie, jeśli chodzi o antypolskie uchwały biorą tłumny udział w posiedzeniu, a gdy takich uchwał nie ma na porządku dziennym, wówczas krzesła poselskie świecą pustkami.

Ostatnie posiedzenie było jasnym dowodem, lekceważenia Sejmu gdańskiego przez gdańskich „Hurrapatrjotów"

Na porządku dziennym między innymi był projekt ustawy o uzupełnieniu tymczasowego budżetu na rok 1921 celem ustawienia dla Wolnego M. Gdańska urzędu ubezpieczeniowego. Podczas dyskusji nad tym projektem lewica zaatakowała Senat, przez usta komunisty Rahna i socj. Klossowskiego, stwierdzając że **utworzenie nowego urzędu jest nacjonalistom gdańskim potrzebne tylko na to, aby mogli go obsadzić swymi pupilami a to celem utrzymania Niemczyzny w Wolnem M. Gdańsku.**

I posłowie Rahn i Klossowski mieli zupełną słuszność, boć przecież bogate doświadczenie uczy nas, że Gdańsk jest głównym obozem Niemców przygotowujących się na nową „krucjatę" na Pomorze celem oderwania go od Polski. Czy im się to uda? — pozwolimy sobie wątpić, a powątpiewania nasze opieramy na przeżyciu się młodego Sejmu gdańskiego, który dogorywa na urząd starszy dzięki „pracowitości" swych posłów.

# Testament ś. p. Gabrjeli Zapolskiej.

Dzienniki lwowskie donoszą: Lwów żyje pod wrażeniem senzacji w postaci procesu przeciwko testamentowemu spadkobiercy śp. Zapolskiej. Sprawa ta przedstawia się, jak następuje:

Natychmiast po śmierci śp. Gabryeli Zapolskiej rozeszły się wiadomości, że całe swe mienie zapisała zmarła Eugenjuszowi Kapitainowi, słuchaczowi medycyny który opiekował się Zapolską w czasie jej ostatnich dni życia, oraz jego małej córeczce. Spadek, składający się z bogatej galerji obrazów, rzeźb, dzieł sztuki, gobelinów itd. przedstawiał znaczną wartość. Wedle zeznań domowników Kapitain nalegał od dłuższego czasu coraz natarczywiej, aby śp. Zapolska spisała swą ostatnią wolę, czemu jednak artystka się opierała.

Dnia 12 grudnia z. r. zamknął się Kapitain w sypialni Zapolskiej i coś jej długo przedkładał kiedy zaś wyszedł z jej sypialni, Zapolska leżała z twarzą przykrytą prześcieradłem nie chcąc nikogo przyjmować.

W środę, dn. 14 grudnia o 6 wieczorem doszedł zdaje się Kapitain do wniosku, że dni Zapolskiej są już policzone, wybiegł więc z mieszkania, aby za chwilę powrócić już z gotowym testamentem, a zamknąwszy się w sypialni wstrzyknął umierającej jakiś narkotyk, poczem pobiegł po zamieszkałego w tejże kamienicy profesora Ł., którego poprosił za świadka. Wówczas w obecności profesor Ł. podpisała Zapolska ów testament. Kapitain zaś zwrócił się jeszcze do obecnej pielęgniarki i służącej, prosząc je o nazwiska, aby Zapolska mogła i im coś zapisać. Pierwszej zapisała więc 50 000, drugiej zaś 20 000 marek

Na drugi dzień jednak prof Ł. zorjentował się i odwołał swój podpis na testamencie co ze stanowiska prawnego jest niedopuszczalne. Jednocześnie przywołał prof. Ł. lekarzy pp. Marischlera, Sabatowskiego i psychjatrę Świtalskiego którzy zebrali się u łoża Zapolskiej na konsyljum. Wówczas Dr. Świtalski podstawił Zapolskiej kartkę czystego papieru, twierdząc, że są to akta sądowe, które należy podpisać czemu Zapolska uczyniła natychmiast zadość. Konsyljum orzekło więc, że Zapolska była już od kilku dni w agonji i nie wiedziała sama co czyni.

W sobotę 17 grudnia o godz. 4 rano artystka zmarła. Kapitain zaś przedłożył sądowi testament podpisany przez Zapolską, w którym ta cały majątek nie wyłączając spuścizny literackiej zapisuje wyłącznie Kapitainowi i jego córce

Tymczasem rodzina zmarłej przyszedłszy do przekonania że zaszedł tu fakt typowego wymuszenia, dała znać do inspektoratu policji i prokuratury. Rewizja przeprowadzona u Kapitaina nie dała wprawdzie spodziewanych rezultatów obecnie jednak sąd unieważnił przedłożony mu przez Kapitaina testament a cały majątek przyznał rodzinie.

Jednocześnie wdrożono przeciwko Kapitainowi dochodzenia sądowo-karne.

# W kilku słowach o wszystkiem.

**(Telegramy streszczone.)**

**ANGLJA.**

Minister wojny Ewans oświadczył w izbie gmin, że nad Renem znajduje się 4700 żołnierzy angielskich, na G. Śląsku zaś 4800

*

**CZECHOSŁOWACJA.**

Czeskie ministerstwo roln. komunikuje, że domeny dynastji, które przeszły obecnie na własność rządu, wynosza 67 464 ha z dochodem rocznym 1 600 000 fr

*

**FRANCJA.**

W francuskiej izbie deputowanych stworzyła się nowa partja, partja pracowników umysłowych. Partja ta będzie miała na celu specjalnie ochronę własności tworów umysłowych i artystycznych, i pomoc i ułatwienie warunków życiowych.

*

Landru „Sinobrody" wniósł prośbę — jak wiadomo — o rewizję procesu. Obecnie minister sprawiedliwości po zbadaniu odrzucił ją. „Sinobrodemu" pozostaje jeszcze prośba o ułaskawienie, którą może udzielić prezydent republiki.

*

**INDJE.**

W związku z zaostrzonemi zarządzeniami rządu angielskiego w Indjach 9000 nacjonalistów aresztowano.

*

**NIEMCY.**

Koloński trybunał wydał wyrok, skazujący przywódcę stronnictwa separatystów nadreńskich Smeetsa na trzy tygodnie aresztu.

*

**ROSJA.**

Zgodnie z dekretem Rady Komisarzy Ludowych z dnia 10 lutego rb. wynagrodzenie robotników za mies. luty ma wynosić 12 rb. złotych po kursie 150 000 rb. sowieckich za 1 rb. złoty.

*

Lenin zachorowawszy usunął się od rządu. Zastępuje go w prezesostwie Ciurupa.

*

**STANY ZJEDNOCZONE.**

W kołach urzędowych panuje przekonanie, że Stany Zjednoczone, nawet po otrzymaniu we właściwym czasie niezbędnych informacji, nie wezmą w charakterze oficjalnym udziału w konferencji genueńskiej, o ile by ta odbyć się miała w dniu 8 marca.

# Nasze sprawy polityczne.

Na ostatniem posiedzeniu komitet polityczny **rady ministrów** w dalszym ciągu omawiał sprawę **autonomji wileńskiej.** W trakcie narad dyr. depart. polit. **Giełżyński, który** jeździł wpoufnej misji do Wilna, zdawał z niej sprawę.

Wieczorem rada ministrów rozpatrywała odrzucony przez Sejm projekt ustawy o odbudowaniu

*

Ojciec Św., odpowiadając na **telegram gratulacyjny** nuncjatury warszawskiej, **nadesłał za pośrednictwem kard. sekretarza stanu pod datą 13 bm. następujący telegram:**

Ojciec Św. przyjmując ze szczególniejszą życzliwością synowski hołd i życzenia nuncjatury w Polsce, dla której zachowuje drogą niczem niezatartą pamięć przesyła Waszej Ekscelencji serdeczne podziękowania i z całego serca udziela błogosławieństwa apostolskiego Waszej Ekscelencji audytorowi, sekretarzowi, oraz całej umiłowanej Polsce, zawsze obecnej Jego ojcowskiemu sercu.

Kard. Gaspari.

*

Na posiedzeniu komisji skarbowo-budżetowej przyjęto nowelę do ustawy o danine, przedłużającą termin składania próśb o ulgi do 6. 3. br.

Szereg posłów postawił pytania co do trudności praktycznych jakie wynikają przy określaniu wymiaru daniny. Przedstawiciele ministerjum skarbu dawali na wszystko wyczerpujące i zadawalniające odpowiedzi, z których wynika że skarb bardzo szybko reaguje na wszelkie niesprawiedliwości i że bieg prac przy określaniu daniny rozwija się na ogół prawidłowo.

Ministerjum skarbu wypowiedziało się przeciw łączeniu spłat wierzytelnych hipotecznych przedwojennych po kursie wyższym aniżeli 2.16 za rubla z projektem podatku od wzbogacenia się i gotowe jest raczej zrzec się całkowicie podatku od spłaconych wierzytelnych.

P. Brun przedstawił w sposób kategoryczny niedolę szeregu osób które przed wojną miały zapewniony byt sumami na hipotekach, a obecnie są nędzarzami, zwrócił się do komisji o zdecydowanie sprawy w zasadzie i wyraził gotowość przedstawienia odpowiedniego projektu ustawy do 3-ch dni.

Dalszy ciąg dyskusji nad sprawą poruszoną przez p. Brunna odbędzie się na następnem posiedzeniu

*

W komisji administracyjnej zastanawiano się nad **nowym podziałem administracyjnym państwa.** P Erdman przedłożył gotowy projekt. Rząd uważa, że sprawa może być decydowana dopiero po załatwieniu samorządu gminnego i wojewódzkiego. Pos. Skarbek wskazał, że proponowane przez p. Erdmana zmiany we Wschodniej Małopolsce (złączenie woj. tarnopolskiego z lwowskiem, utworzenie nowego przemyskiego z zagłębiem naftowem) są ze względów narodowych niekorzystne i przedwczesne, albowiem po kilku miesiącach od wprowadzenia województw nie można jeszcze ocenić ich korzyści. Sprawa będzie zdecydowana dopiero po rozpatrzeniu jej przez kluby.

*

W Warszawie rozpoczął się Zjazd Żydów-Ortodoksów, **na który przybyło 1020 delegatów z 540 miejscowości.** Zjazd zagaił rabin, pos. **Perlmutter. W imieniu rządu przemawiał p. Kliński.**

Radny Kirszbaum w swojem przemówieniu oświadczył, że Zjazd powinien wystąpić przeciw odpoczynkowi niedzielnemu żydów.

# Wobec nowej fali drożyzny.

Stoimy przed nowym wzrostem cen. Na razie jeszcze nie możemy zbadać ostatecznych przyczyn tejże, nie możemy przewidzieć, ażali ona — jak niektórzy pocieszają — jest falą przemijającą lub — co gorsza — dłużej trwającą.

Obok chleba, który podrożał o 50 marek, podskoczyły i ceny za nabiał, rosną ceny za mięso, a nie mniej i za towary włókniste.

Nim na te zjawiska szczegółowiej w następnym odpowiemy numerze, kilku słowy chcemy potrącić o wczorajszy wiec drożyźniany, zwołany przez tutejszy Sekretarjat Ziedn. Zaw. Polsk.

Wynikiem wiecu był wyjazd dzisiejszy p. Nowaka, sekretarza Zj. Zaw. Polsk., do Poznania, by tam w Ministerstwie nie tylko omówić sprawę drożyzny, ale i znaleźć — co najważniejsze — środki zaradcze. (O ile wiemy wyjechał w tej samej sprawie i syndyk Zw. Pracodawców p. Bobowski).

Co przywiezą, zobaczymy. Nie łudzimy się, by coś pozytywnego mogli przywieść, zwłaszcza, że drożyzna obecna w objawach swych nie da się ująć w karby administracyjnych środków zaradczych.

Jedno atoli jest pewne. Ustały wszelkie zakusy w kierunku zniżania zarobków. Powrót — chociażby przejściowy — do płac listopadowych jest zdaniem naszem wręcz koniecznym. Nie mogą bowiem pracodawcy obojętnie przejść obok obecnych „przejawów.

Ale oczywiście fakt powyższy nie może być wystarczający. Podwyżkami bowiem nie załagodzi się ani nie zagrodzi się drożyźnie. Tu trzeba imać sie rzeczywistych przyczyn, wywołujących drożyznę. W głosach z kół czytelników poznać możemy, jak rozbieżne są zdania. Jedni zwalają winę na drugich, nie zastanawiając się, że nie o zwalanie winy tu chodzić winno, ale o konieczne współdziałanie wszystkich, by powstrzymać wzrost drożyzny. Rząd winien tu współdziałać, nie podcinając — jak ostatnio fatalnemi zarządzeniami dyrekcji kolejowej w Gdańsku — życie nasze gospodarcze.

W takich warunkach rozumiemy rozgoryczenie, które ogarnia szerokie warstwy, patrzące z niepokojem na te nowe przejawy drożyzny w chwili, gdy liczyli na przejawy w kierunku przeciwnym.

Ale rozgoryczenie to nie winno przybierać form, któreby najbardziej zaszkodziły właśnie tym kołom, które najbardziej się skarżą. Wczoraj padały nietylko cstre i uzasadnione żale ale nawet podburzające do zakłócenia spokoju. Głosy te nie znalazły oddźwięku u prawie wszystkich zebranych. Są atoli — co stwierdzono — jednostki, które w trudnej i tak już doli szerokich kół pracujących chciałyby mącąc wodę w niej łowić ryby na większą chwałę czerwonej międzynarodówki. Przestrzegamy naszych robotników, którzy napewno zastanowią się nad tem, że dziś liczą socjalistyczne związki już 300 zorganizowanych członków (niedawno li czyli zaledwie 50). Najwidoczniej, że radykalizm społeczny i klasowy, uprawiany przez N. P. R. i idące w jego ogonie Z. Z. P., ułatwił wzrost socjalistycznych związków. Przestrzegamy naszych robotników narodowo uświadomionych, by nie dali się wywieść w pole, lecz przy całej sprawie zachowali zimną krew i chłodną głowę. Przypominamy im tylko Poznań i tamtejsze wykpienie polskiego ruchu zarobkowego przez socjalistów i komunistów.

Tych kilku uwag na dzisiaj. Nie mamy zamiaru bić przy tej sposobności w wielki bęben z tej okazji, że zebrani bardzo nieprzyjemną naukę dali kandydatowi na wiceprezydenta Grudziądza, p. Wawrzynkowskiemu, który już dzisiaj jako „kupiec i handlujący" nie bardzo dobrze pasuje w ramy przedstawiciela interesów gospodarczych robotnika. Sprawę tę pozostawiamy na razie na uboczu, wiedząc, że ostateczny akt tego stosunku rozegra się między interesowanymi samymi.

# List z Poznania.

**Proces przeciw podżegaczom do strajku rolnego. — Ulotnienie agitatorów komunistycznych.**

We wtorek rozpoczął się przed izbą karną sądu okręgowego proces przeciw głównym sprawcom strajku rolnego, jaki wybuchł w jesieni i największe rozmiary przybrał w powiecie obornickim. Chodziło tu o wyraźną akcję komunistyczną w chwili, gdy ważyły się losy Górnego Śląska. Ongi służbę przygotowawczą pełnili w Wielkopolsce pp. Porankiewicz, Piątek, Warkocz Lampkowski; obecnie — tj. w październiku — do wykonania pierwszego punktu programu tj. do wywołania strajku przystąpili: Kiełbasiewicz, Kaszak, Jastor i Skotarczak; ci też właśnie z liczną rzeszą 18 jeszcze wspólników znaleźli się pod kluczem — obecnie zasiadają na ławie oskarżonych.

Sprawy właściwie jest cztery; połączono je przecież, jako pozostające w ścisłym ze sobą związku; głównym momentem jest strajk w Obornickiem, gdzie akcja najszersze przybrała rozmiary. Przewodniczący p. sędzia Duralski, oskarża prokurator Gardulski; roli obrońców podjęli się pp. Smiarowski i Dąbrowski z Warszawy Duracz z Krakowa i Glaser z Poznania. Świadków wezwano przeszło 70; czas trwania rozpraw przypuszczalnie cały tydzień bieżący.

Oskarżeni robią złe wrażenie i fizjognomie ich zdradzają brak kultury i zawziętość, zeznania są ułożone i najwidoczniej przygotowane w celu wywołania efektu zgodności. Budzi ogólne zainteresowanie istnienie „regulaminu strajkowego", według którego urządzać się winno także zbiorowe występy, oskarżeni uważają stosownie go za zupełnie naturalne. Zeznania ich mają mniej więcej treść następującą:

Kiełbasiewicz wypiera się kierownictwa strajku. Skotarczak podpisał coprawda list z groźbami do ministerstwa b. dzielnicy pruskiej ale nie wie, co w liście było; Kaszak nie kazał rozstawiać straży celem utrzymania strajku, a bić pozwalał „ale nie do krwi". Jastar twierdzi, że do strajku nie namawiał; Skowroński, że drutów telegraficznych nie przecinał. Wszyscy działali wewdług instrukcji, otrzymywanych od „delegata" warszawskiego, niejakiego Kalinowskiego.

Ze zeznań wynika, że zarząd główny akcji istnieje w Warszawie, i że tam właśnie wypracowano ów regulamin strajkowy.

Jeden z głównych oskarżonych, Kaszak, przyznał się, że na zebraniu prezesów Ligi Klasowych Związków w Obornie, które poprzedziło wybuch strajku omawiano przystąpienie do strajku na majątkach w powiecie obornickim. Nie przyznał się on do tego, żeby namawiał do bicia łamistrajków i osób chcących pracować. Zeznania współobwinionych obciążają go jednak znacznie. Według tych zeznań zalecał on tych, którzy się ze strajkiem nie solidaryzują „przetrzepać byle nie skrwawić". Dalej zeznawali oskarżeni, że byli na posterunkach strajkowych i nie dopuszczali do pracy chętnych, tak, że nawet bydło nie zostało opatrzone. Na zapytanie przewodniczącego, dlaczego wystawili posterunki, odpowiedzieli, że mieli instrukcje od związków klasowych, aby nie dopuszczali nikogo obcego do zagród i stajen i mieli czuwać nad bezpieczeństwem majątków, aby właściciel nie podpalił przyp. swego domu lub budynków gospodarczych, zrzucając winę na strajkujących. Pozatem chodzili po majątkach sąsiednich i gdy napotykali ludzi pracujących, żądali przyłączenia się do strajku. Chodzili oni w grupach po mniej więcej 8 ludzi. Na wieść, że z Poznania mają przybyć rzekomo uczniowie szkół celem opatrzenia bydła, postanowili strajkujący przepędzić ich już w drodze. Ażeby przerwać administracji dworskiej połączenie z Poznaniem, przecięli oni druty telefoniczne.

Niejaki Kokot, obwiniony o kierowanie strajkiem na majątkach obornickich przyznał się, że kierował akcją strajkową na polecenie urzędnika Polskich Klasowych Związków, wspomnianego wyżej Kaszaka, który zabronił nawet paszenia bydła. Przesłuchiwanie oskarżonych wykazuje, że była to szeroko zamierzona akcja polskich związków klasowych, aby wywołać strajk powszechny na roli w okresie żniw. Pomiędzy oskarżonymi jest kilku wyrostków zupełnie młodych.

Z przebiegu dotychczasowych rozpraw sądowych wynika, że właściwi inicjatorzy strajku rolnego się ulotnili, i ludzie, podburzeni przez agitatorów komunistycznych odpowiadać muszą przed sądem. **N. S.**

# SPORT.

**Nowy mistrz świata w tennisie.**

Szampionat świata w grze tennisowej o puhar Draugta zdobył Szkot Robert Stevart, który pobił reprezentację amerykańską w osobach kilku wybitnych graczy.

**Zawody sportu zimowego w Grudziądzu.**

Przypominamy, że w niedzielę dnia 19 lutego br. o godz. 14 odbędą się w Grudziądzu na torze saneczkowym prz ykoszarach Władysława Jagiełły zawody sportu zimowego. Zawody dostępne dla wszystkich sportowców z terenu DOK. Grudziądz. Wpisowe 250 marek. Nagrody. Wstęp dla publiczności bezpłatny. Orkiestra, bufet. W razie nieodpowiednich warunków atmosferycznych zawody odbędą się w następną niedzielę.

**TOW. GIMN. „SOKÓŁ" W GRUDZIĄDZU**

zamierza założyć oddział piłki nożnej. Wszyscy, którzy interesują się sportem piłki nożnej,, a przeważnie ci, którzy już dawniej trenowali lub grali w klubach, ponmo się zgłosić piśmiennie do druha

J. Grzegorzewskiego
Grudziądz, Plac 23 Stycznia nr. 29.

RYSZARD DEHMEL.

# Venus socia.

Natłok, zaduch, liche trunki,
pieśń, co budzi żądzę chorą,
oto skarby tej spelunki . . .
Nędznych, smutnych istot czworo.
ojciec, oraz córek troje.
Ojciec bierze skrzypki swoje,
w ręku pierwszej arfa dzwoni,
a najmłodszej śpiew, to szczyt —
skrzypiec jęk: — ti — fiti — fiti: —
„Była jedna, co tylko jednego kochała..."

Trzecia zaś, — wybladła cera, -
schodzi w gości tłok i zbiera
datki w talerz, — wstrętna praca;
ojciec skrzypce wraz obraca
w pudło smyczkiem znaki daje.
Cisza, — gapią się hultaje. —
a najmłodsza suknie wznosi,
harfy wtór: — plunk — plinki — ti,
z ust półdziecka naraz brzmi,
rozwiązła pieśń ladacznicy.

Zarnie śpiewa, z ogniem śpiewa,
to półdziecko, ta półdziewa,
kapelusik jej pomięty
drży, porwany w tańca skręty,
drżą z bibułki na nim kwiaty.
Struny brzmią: — plunk — fleti — ti.
zachwyt hukiem klaskań brzmi, —
trzecia żąda już zapłaty, —
proszę: — Możebyś śpiewała:
„Była jedna co tylko jednego kochała!"

Przełożył Adam Stodoł

# Nauka, literatura i sztuka.

**PŁACE PROF. UNIWERSYTETU.**

Po bardzo długiem zwlekaniu wystąpił Rząd z wnioskiem o podwyższenie poborów profesorów szkół wyższych, które dotąd szczupłością swą urągały wszelkiemu rozsądkowi. Wniosek ten streszcza się w przyznaniu profesorom tak zwanego dodatku naukowego, który wynosić ma połowę każdoczesnego dodatku drożyźnianego. Płaca zatem profesora będzie się składała z płacy zasadniczej (dla zwyczajnego 3200 marek miesięcznie), z dodatku za studja (7255 mk.), z dodatku za kierownictwo zakładem lub seminarjum (11 333 mk.), z dodatku drożyźnianego (w miejscowościach I klasy przey średniej rodzinie 68 284 mk.), z dodatku naukowego (w wysokości połowy dodatku drożyźnianego) oraz z dodatku za wysługę lat, który może dojść do połowy płacy zasadniczej (u zwyczajnego profesora po 20 latach służby 1600 mk.).

Na komisji oświatowej referowała sprawę pos. Sokolnicka, która idzie dalej, niż wniosek rządowy, domagając się ustalenia dodatku naukowego w wysokości 75 procent dodatku drożyźnianego i płacy zasadniczej łącznie wziętych. Również projekty płac dla asystentów uniwersyteckich mają ulec zmianom w komisji.

**HOJNA OFIARA.**

Tow. naukowe warszawskie otrzymało od swego protektora Józefa hr. Potockiego w sumie 400 000 marek.

Ofiara powyższa jest tem cenniejsza, że złożona została w chwili niezmiernie ciężkiej dla Tow. naukowego, gdyż wszelkie jego zasoby materjalne zostały już wyczerpane i niedobór jest bardzo poważny.

**KURSA SKARBOWE.**

Termin zgłoszeń na kursa skarbowe dla zdemobilizowanych oficerów przedłużony został do końca lutego bieżącego roku. Przyjmowani będą także kandydaci, którzy nie mają wprawdzie pełnej natury, ale wykazać się mogą, jako minimum świadectwem z ukończonych 6 klas szkoły średniej i jakiegoś kursu uzupełniającego. O ile na objęcie konkursem miejsce nie zgłosi się odpowiednia liczba oficerów przyjęci zostaną także zdemobilizowani podoficerowie, którzy odpowiadają innym warunkom konkursu, a którzy mają składać podania w oddziale pomocy (Warszawa, plac Napoleona 10).

**KONKURS NA WIERSZ OKOLICZNOŚCIOWY.**

Na uroczystość obchodu Konstytucji 3-go Maja, ogłasza Zarząd Główny T. S. L. Wiersz winien nadawać się do deklamacji na wieczorkach, obchodach itp. Nagroda konkursowa wynosi 10 000 marek polsk. Według uznania sądu konkursowego kwota ta może być rozdzielona. Do sądu konkursowego uproszono jako członków pp.: prof. Ignacego Chrzanowskiego, Karola H. Roztworowskiego i Dr. Mikulskiego. Utwory zaopatrzone godłem autora i dołączeniem zamkniętych kopert, zawierających nazwisko, imię i adres autora, przesyłać należy do dnia 20 marca pod adresem: Zrząd Główny T. S. L. w Krakowie ul. św. Anny 1. 5.

# Wiadomości bieżące.

Grudziądz, dnia 18 lutego 1922.

TEATR POMORSKI (Strzelnica):
Sobota: „MIŁOŚĆ CYGAŃSKA" — operetka.

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. otwarta w dni powszednie od godz 5—7, dla dzieci w środy i soboty od godz. 4—5.

MUZEUM otwarte w środy i soboty od godziny 12 do 2, w niedziele i święta od godz. 11 do 2.

—** Z „Teatru Pomorskiego". Zamiast zapowiedzianej „Czardaszki" odśpiewano wczoraj wieczorem „Tajemnice Haremu". Przyczyna zmiany została wywołana faktem że nowo zaangażowana śpiewaczka p. Górecka nie zdołała przybyć na czas do Grudziądza.

—** ZE ZBIÓRKI NA REPATRJANTÓW, urządzonej w niedzielę przez P. T. C. K. zebrano z puszek przy kościołach i w cukierniach 82 661 mk. Wszystkim Panom i Paniom, którzy na wezwanie nasze mimo nieszczególnej pogody pospieszyli z pomocą, dając tem wyraz wysokiego pojęcia obowiązków Obywatela Polaka dla nieszczęśliwych naszych współbraci, wracających z piekła bolszewickiego, składa niniejszem tychże podziękowanie. Zarząd P. T. C. K.

Równocześnie złożyli na nasze ręce na ten sam cel: p. pułk. Czechowicz od oficerów Korpusu sądowego i prokuratorji 4750 mk., 24 koszul, 8 par kalesonów, 2 jacki, 2 pary bucików, 1 płaszcz damski, 1 bluza oficerska, 2 bluzki damskie, 1 fartuszek, 1 spodnie. P. Jadwiga Spallo 1000 mk., H. W. 290 mk., znalezione 90 mk., ks. proboszcz Dembek od urzędników pocztowych 6819 mk., p. Maria Josse 1000 mk., szkoła Okonin 400 mk., ze zbiórki w „Głosie Pomorskim" 20 650 mk.

Prosimy gorąco o dalsze datki, termin zbiórki bowiem został przedłużony do 1 marca.

—** ODZNACZENIE. Pan Starosta Ossowski otrzymał podczas uroczystości śląskiej w Poznaniu Krzyż Zasługi Górnośląskiej.

—** KONFERENCJA nauczycieli polskich odbędzie się w przyszły wtorek o godz. 10 przed poł. w szkole wydziałowej. Potem wypłata poborów. Inspekcja szkolna.

—** PRZEMYSŁOWA SZKOŁA DOKSZTAŁCAJĄCA. Nauka w szkole przemysłowej rozpocznie się w poniedziałek, dnia 20 bm.

—** SPROSTOWANIE. W zamieszczonym w wczorajszym numerze „Głosu Pomorskiego" artykule „Pomorze przeciwko monopolowi tytuniowemu" wkradł się błąd zasadniczy w wierszu drugim od końca łamu perwszego. Zamiast rząd w najlepszym wypadku mógłby osiągnąć z monopolu tytuniowego około 110 miljardów marek" winno brzmieć: „rząd w najlepszym wypadku mógłby osiągnąć z monopolu tytuniowego około 47 miljardów marek."

—** DZISIAJ TOW. WIEDZY WOJSKOWEJ urządza w salach Tivoli raut pożegnalny dla odjeżdżających kolegów z d-twa korpusu.

Raut ten urządzony staraniem Korpusu Oficerskiego Wielkopolskiej Szkoły Podoficerów Piechoty nr. 2 będzie utrzymany w stylu epoki Stanisława Augusta.

Wieczór rozpocznie komedja E. Rostand'a „Romantyczni" (reżys. przez p. Mieczyńskiego akt. Teatru Pomorskiego) poczem nastąpi otwarcie rautu i tańce ogólne urozmaicone śpiewem i tańcami kostjumowymi, układu p. Stanisławskiego. Na program złożą się: polonez, gawot, mazur oraz polonez z XVIII w. (chór.) Pieśń o Filonie (śpiew solowy), pieśń chorążego z „Hrabiny" (śpiew solowy) pieśń łowiecka z „Hrabiny" (chór).

Wstęp za zaproszeniem Tow. Wiedzy Wojskowej. Początek przedstawienia punktualnie o godz. 8, początek tańców o godz. 10,30. Stroje wieczorowe. Wejście na salę tylko podczas antraktów.

—** Sprawa wypłaty rent inwalidzkich. Na komisji inwestycyjnej, po referacie pos. Meisnera, odrzucono projekt noweli do ustawy inwalidzkiej: według którego dwie ostatnie najniższe kategorie inwalidów miałyby być wyjęte z pod ustawy i jednomyślnie przyjęto rezolucję, ażeby rząd przystąpił natychmiast do wypłaty rent według ustawy z marca ub. roku.

—** NABOŻEŃSTWO DLA POLAKÓW-EWANGELIKÓW. W niedzielę, dn. 19 lutego o godz'nie 3 po południu odbędzie się pierwsze nabożeństwo dla ewangelickich Polaków w tutejszym kościele ewangelickiem. Kazanie wygłosi ks. pastor Engelbrecht z Tczewa, który zna dobrze język polski. Nabożeństwo będzie połączone ze spowiedzią i komunią. Zbór ewangelicki ma zamiar, jeżeli dosyć ludzi weźmie udział, w każdym miesiącu urządzać nabożeństwo dla Polaków.

—** Podróże cudzoziemców do Gdańska. Minister Spraw Wewn. upoważnił urzędy wystawiające paszporty zagraniczne do udzielania wizy na prawo wielokrotnego w ciągu 3-ech miesięcy wyjazdu z Polski do Gdańska i z powrotem tym cudzoziemcom, stale zamieszkującym w Polsce, którzy pod względem politycznym nie budzą żadnych wątpliwości. Wiza taka płacona będzie w wysokości, odpowiadającej sumie, jaka należałoby ściągnąć przy 5-krotnym każdorazowym zezwalaniu na przekroczenie granicy w obie strony, czyli wynosić będzie 20 000 marek.

—** Z KRONIKI POLICYJNEJ. W nocy z dnia 15 na 16 bm. włamano się do mieszkania Henryka Singer'a, zam. przy ulicy Brackiej nr. 2 i skradziono portfel zawierający 125 000 marek polsk., 225 mk. niemieckich i miljonówkę. — Za dostarczenie skradzionych przedmiotów wyznaczył poszkodowany 25 000 marek nagrody.

## Ruch towarzystw.

—** NADZWYCZAJNE ZEBRANIE Stowarzyszenia Lokatorów odbędzie się w wtorek, dnia 21 lutego o godzinie 7 wieczorem na sali Ludowej („Flora"). Zarząd.

—** ZEBRANIE Rady Okręgu III (grudziądzkiego) Sokoła odbędzie się dnia 26 lutego, a nie jak mylnie podano (nr. 44 „GłosuPomorskiego") dnia 20 lutego. Reszta bez zmiany.

—** MIESIĘCZNE ZEBRANIE „Wydz. Młodych Polek" odbędzie się w poniedziałek dnia 20 bm o godz. 7 i pół wieczorem w Bazarze.

Program zebrania urozmaicony. Wykład wygłosi p. dr. Lewicka. O liczny i punktualny udział uprasza Zarząd.

# Z Pomorza.

—** Jabłonowo. (Sprzeniewierzenie.) Wykryto tu sprzeniewierzenie pomocnika biurowego w kolejowym urzędzie ruchu, Rapeckiego. Suma sprzeniewierzona wynosi pół miljona marek.

—** Toruń. (Wstrzymanie przydziału mieszkań). Z powodu obowiązku dostarczenia pomieszkań dla oficerów Dowództwa Okręgowego Korpusu VIII z Grudziądza wstrzymuje się przydział mieszkań wszelkim innym osobom na czas od dnia jutrzejszego do 31 marca br. W wyznaczonym czasie nie należy się wcale zgłaszać osobiście do Wydziału Mieszkaniowego w sprawie przydziału mieszkań — gdyż wnioski nie będą uwzględniane — załatwienie zaś pisemnych wniosków nastąpi po 31 marca br.

—** Podgórz. (Przedstawienie Młodej Polski). Towarzystwo tutejsze młodej Polski poraz drugi wystawiło dramat, mianowicie „Gwiazdę Syberji" Leopolda hr. Starzeńskiego. Jest to bowiem bardzo ulubiony dramat wśród szerokich mas, tembardziej, że za czasów panowania państw zaborczych nie pozwalano na wystawienie tej sztuki. W krótkiem i jędrnem przemówieniu wskazał patron ks. prob. Domachowski na doniosłość organizacji młodzieży polskiej płci obojga, wzywając zarazem młodzież polską do wstępowania w szeregi „Młodej Polski", albowiem tylko to towarzystwo daje jaknajlepszą rękojmię pod względem religijnym i narodowym. Ks. Patron wskazał dalej na to, jak ścigano nas pod panowaniem państw zaborczych, jacyśmy biedni byli. Zawsze i wszędzie ścigał nas los złowrogi. Zdawało się nam jakoby wybrani byliśmy do prześladowań i cierpień. Pod tym wrażeniem była publiczność też podczas przedstawienia. Reżyserja spoczęła we właściwych rękach p. Koślikowskiego, który posiada wprost artystyczne pod tym względem doskonałości. Baczną uwagę zwróciła p. Z. Koźlikowska w roli Olgi, p. Bielakoff (major Grawiczyn), p. Edm. Aulich (Kazimierz), p. Jankiewicz (generał Tatrow) i p. Ładbedzki (kniaź Anzelm). Obsadzenie innych ról było dość dobrze. Po ukończeniu przedstawienia bawiła się „Młoda Polska" płci obojga razem z rodzicami bardzo wesoło i przyzwoicie. F.

—** Skarszewy. (Zrozumienie dla gimnastyki). Nasze miasto zrozumiało, że gimnastyka i sport sa niezbędne w wychowaniu fizycznym naszej młodzieży, stąd miejsce, gdzie dawniej targowisko się odbywało, splanowano i oddano „Sokołowi" na boisko. Wszystkie tow. sportowe korzystają z tego boiska a wprost cudowne jest położenie tuż nad rzeką. Ojcom miasta Skarszewa należy się serdeczne uznanie, iż takie zrozumienie mają dla gimnastyki i sportu. Czołem i cześć Wam za to! Oby wszystkie nasze miasta i miasteczka na Pomorzu poszły za tym pięknym przykładem. Sportowiec.

—** Starogard. (Wykład z dziedziny wojskowości). Komendant załogującego w naszem mieście baonu 65 pp., p. major Niedzielski wygłosił 13 b. m. odczyt o pierwszej bitwie nad Marną, stoczonej we wrześniu 1914 r. Prelegent ze swada, jasno i przystępnie opisał przy sporządzonych przez siebie mapach przebieg bitwy, tudzież przedstawił historyczne znaczenie tych zmagań których wynik zadecydował o losach całej światowej wojny, oraz o rozwiązaniu sprawy polskiej w ten sposób, jak ona na kongresie wersalskim rozwiązana została. Wykład ten był jednym z zapowiedzianego przezeń cyklu odczytów, zmierzających do spopularyzowania wiedzy wojskowej, która przy nowoczesnem sposobie prowadzenia wojen gdy w wojnie biora udział całe narody, a nie jak przedtem same tylko armje, powinna, jak słusznie prelegent na wstępie zaznaczył, być udziałem każdego obywatela a nie samych tylko sfer wojskowych. To też należy się spodziewać, że wykład następny o bitwie pod Warszawa w wojnie bolszewicko-polskiej liczną na sali zgromadzi publiczność.

# Z całej Polski.

—** BYDGOSZCZ. (Przychwycenie złodziejki.) Post. P. P. Koronowo przytrzymał znaną złodziejkę Apolonie Sporna z Bydgoszczy za kradzież rzeczy balowych podczas balu w Strzelnicy, które zamierz. w Koronowie sprzedać, przy czem ją przychwycono.

Rzeczy te poszkodowanemu p. Cyrusowi zwrócono.

(Kradzież.) W zakładzie broni p. A. Freyera przy ul. Dworcowej złodzieje wybili szybę wystawową i skradli 7 browningów fabryki Schmeiser, Dreize, Mauzer i Konner, kaliber 6,35. Ogólna wartość 175 tys.

—** Wysocka. W tych dniach wieczorem zawitało tu do gospodarza Płocienniaka 4 zamaskowanych i uzbrojonych bandytów, domagając się wydania pieniędzy. P. Płocienniak wydał handytom całą posiadaną niewielką gotówkę, poczem obrabowawszy, ulotnili ...

—** Poznań. (Bukiet dla komunisty). Przybył po raz pierwszy na wczorajsze posiedzenie rady miejskiej radny p. Lampkowski (komunista), zwolniony przed kilku dniami z więzienia. Radni komuniści styczni znaleźli się po wersalsku, wręczając koledze drogocenny bukiet z żywych kwiatów.

— (Kradzież). Przy Górnej Wildzie 31 skradziono ze składu 17 parę cholewek, trzy skórzane teki do akt, pięć par damskich bucików, 30 m. płótna ogólnej wartości 250 000 marek.

—** Bydgoszcz. (Kradzieże). W domu przy ulicy Św. Jańskiej skradziono ze strychu p. M. Bartkowskiemu odzież męską, damską i dziecinną wartości 150 tysięcy marek. — P. H. Wodtke, zamieszkałej przy ul. 20-go Stycznia skradziono ze strychu większą ilość pościeli kołdry derki i bieliznę ogólnej wartości 100 000 marek.

—** KRAKÓW. (Wzrost drożyzny). Zwraca to ogólną uwagę, iż w chwili, gdy wybiła godzina daniny, na rynkach ujawniono tendencję zwyżkową cen produktów spożywczych. Widać, że producenci, którzy podczas wojny dorobili się znacznych fortun, pragną obecnie przerzucić ciężar płacenia daniny na barki konsumentów.

— W dniach najbliższych piekarze zamierzają podwyższyć cenę pieczywa o 4 mk. na bułce, oraz o 11 mk. na kg. chleba.

(Wśród socjalistów). Walka, jaka się rozpoczęła między niezawisłymi socjalistami a P. P. S., zaostrza się coraz bardziej. Onegdaj przywódca socjalistów niezawisłych, Dr. Bolesław Drobner, wniósł skargę do sądu przeciwko redaktorowi „Naprzodu", który w piśmie swem nazwał go komunistą i najemnikiem rosyjskim. Rozprawy w sprawie tej odbędą się w przyszłej kadencji.

—** LWÓW. (Trup w koszarach pod podłogą). Z Rawy ruskiej donoszą: Przerażającego odkrycia dokonali onegdaj robotnicy zawezwani do koszar tutejszych w celu naprawy podłogi. Po oderwaniu kilku desek znaleziono leżące pod podłogą zwłoki ułana w pełnym mundurze. Obdukcja zwłok stwierdziła, że żołnierz padł ofiarą morderstwa dokonanego, co najmniej przed pół rokiem. W tym czasie stacjonowany był w tych koszarach 8 pułk ułanów.

Jak dalsze śledztwo wykazało przed odejściem tego pułku jeden żołnierz został zamordowany przez drugiego.

Ujęcie sprawcy jest kwestją kilku dni. Pułk 8 ułanów przeniesiony został do Krakowa.

(Zamordowanie dziecka). Tutejsza policja aresztowała przed 2 dniami 20-letnią Annę Paluch, za zamordowanie i utopie swego tydzień liczącego nieślubnego dziecka. Paluch była służącą. Morderstwo popełniła zdaje się z powodu nędzy i niemożności wyżywienia dziecka.

# List do Redakcji.

(Za rubrykę tą Redakcja nie bierze odpowiedzialności)

Kto zapłaci daninę?

W nr. 44 „Głosu Pomorskiego" z dnia 16 lutego br. w rubryce „List do redakcji" pod nagłówkiem: Kto zapłaci daninę?, poruszono kwestię podwyżki cen chleba.

Ponieważ list ten zawiera w sobie obelgę rzucona całemu ogółowi piekarzy a nawet i kupcom, gdyż twierdzi, jakoby wymienieni chcieli przypadającą na nich daninę, przez podwyżkę towarów zwalić wyłącznie na barki konsumentów, przeto chciałbym nań odpowiedzieć.

A więc: obywatel ów, który ten list pisał, niema naj mniejszego pojęcia o handlu i przemyśle, gdyż inaczej musiałby wiedzieć, że ceny np. za mąkę w ostatnich dniach podniosły się na ctr. o 1100 czyli o 23 proc. a opał o 10 proc.

Jeżeli więc chleb podrożał o 50 mk. czyli o 25 proc. na bochenku, to wymagała tego tylko konieczność egzystencji.

Podwyżka cen chleba jest więc najzupełniej uzasadniona i piekarze nie ponoszą tu najmniejszej winy.

Twierdzenie zaś, jakoby piekarze chcieli się w ten sposób usunąć od daniny, jest zarzucenem ich braku patriotyzmu i poczucia obowiązku obywatelskiego, co każdy z oburzeniem odeprzeć musi. Tyle w odpowiedzi Obywatelowi.

Kupiec.

## Wesoły kącik.

Chrzest.

Dyrektor towarzystwa mleczarskiego, został pociągnięty do odpowiedzialności sądowej za manipulacje mleczno-wodne.

— Tak wziął się nie do swojej rzeczy, chrzest do księża należy.

Także odpowiedź.

Do rabina przychodzi pewien wierny z zapytaniem, czy prawdą jest, co mu opowiadał sąsiad, że wskutek gorąca przedmioty się powiększają, a wskutek zimna maleją.

— Nu pewnie, — odpowiada rabin — przecież ty wiesz, że w lecie, kiedy jest gorąco, dnie są większe, a w zimie kiedy jest zimno dnie sa mniejsze.

# Rolnictwo-Przemysł-Handel-Praca.

## Zjazd Związku Kółek Rolniczych.

Wzorem lat ubiegłych Zarząd Główny Centralnego Związku Kółek Rolniczych zwołuje do Warszawy na dzień 8 i 9 marca r. b. (środa czwartek) doroczny sprawozdawczy Zjazd delegatów Kółek Rolniczych (Zebranie Ogólne CZKR.), mający się odbyć w Sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa (Warszawa, Krak. Przedm. 66).

Porządek obrad będzie następujący:

I-szy dzień Zjazdu 8 marca:

Początek Zjazdu o godz. 10 rano:

1. Nabożeństwo w kościele Św. Krzyża przed wielkim ołtarzem o godz. 9 rano.
2. Zagajenie Zjazdu i powitania.
3. Odczytanie i przyjęcie protokółu poprzedniego zebrania.
4. Wybór Komisji Wnioskowej i Komisji do przeprowadzenia wyborów na miejsce wylosowanych członków Zarządu.
5. Sprawozdanie z działalności CZKR. za rok 1921.
6. Sprawozdanie rachunkowe Komisji Rewizyjnej i zatwierdzenie sprawozdania — Dyskusja.
7. Plan pracy CZKR. na rok 1922. — Dyskusja.
8. Wybory na miejsce wylosowanych członków Zarządu. — Wieczorem teatr.

II-gi dzień Zjazdu 9 marca godz. 10 rano.

9. Referaty: a) polityka gospodarcza w Polsce, b) organizacja hodowli wśród drobnych rolników, c) wzorowe pastwiska a spólnoty wiejskie.
10. Wolne wnioski.

Nadmieniamy, że w myśl statutu w zebraniu mają prawo wziąć udział z głosem decydującym:

1. Delegaci od Kółek Rolniczych po 1-ym od każdego Kółka.
2. Członkowie Zarządu Głównego Centralnego Związku Kółek Rolniczych.
3. Członkowie Rady CZKR., t. j. Prezesi lub ich zastępcy Okr. Zw. Kół Roln. i po jednym z członków Zarządu CZKR.
4. Członkowie Komisji Rewizyjnej CZKR.

Uwaga: Prosimy również o wzięcie udziału w Zjeździe delegatek Kół Gospodyń Wiejskich.

Poza delegatami formalnemi, mającemi prawo głosu decydującego, udział w Zjeździe mogą brać członkowie Kółek Rolniczych w charakterze gości.

**Delegaci i goście mają zgłaszać się poprzedniego dnia lub w dzień Zjazdu do biura CZKR. (Kopernika 30, parter), gdzie otrzymają kartę wstępu i wskazówki co do noclegów.**

Delegaci muszą mieć ze sobą i przedstawić zaświadczenie od Kółek, które ich delegują, potwierdzone przez Zarządy Okręgowych Związków Kółek Rolniczych. W wypadkach wyjątkowych, gdy otrzymanie zaświadczenia z Okręgu będzie połączone z wielkiemi trudnościami lub braku Okręgowego Związku, wystarczy upoważnienie od Kółka, które delegata wysyła.

Wszelkie wnioski natury zasadniczej należy nadsyłać na dwa tygodnie przed Zjazdem do biura CZKR. w celu ich rozpatrzenia i poddania dyskusji na Zjeździe, wnioski, niezgłoszone w powyższym terminie, rozpatrywane nie będą. Wnioski, wypływające z przebiegu obrad i dyskusji, należy zgłaszać do Komisji Wnioskowej Zjazdu w celu poddania ich dyskusji i głosowaniu we właściwym punkcie porządku obrad.

**Zarząd Główny CZKR.**

— **„Wydział Nasienny Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu** pośredniczy w sprzedaży następujących gatunków uznanych sadzonek przebranych:

700 ctr. oryginalnych Klein Spiegeler Wohltmann: ca. 3300 m. 1000 ctr. oryginalnych Klein Spiegeler Silesia: za 50 kg. Odmiany te pochodzą z majątku hodowlano-rozmnażalnego pod Chojnicami i odznaczały się w polowych doświadczeniach porównawczych ostatnich 3 lat dokonanych przez tak zw. „Deutsche Kartoffelkulturstation" jako najlepsze. — Poleca się również pochodzące z tej samej stacji rozmnażalnej 1000 ctr. Klein Spiegeler Wohltmann I ods. po cenie 2400 mk. za 50 kg. I znaczną ilość innych uznanych zdrowych sadzonek, przeważnie w dalszych odsiewach i to następujące odmiany:

Auguste Victoria, Industrie, Parnassia, Deodara, Katz v. Kameke, Hindenburg, Lotos, Ella, Alma, Wohltmann, Böhms Erfolg, Odenwälder Blaue, Adonis, Admiranda, Hassia, Graf Dohna, Thielego Ludendorf, Dołkowskiego Bojar, Dołkowskiego Marius, Weddigen, Rychle róże, Up to date, Thielego Weisse Riesen, Magdeburger Blaue. Thielego Früheste, Merkela Gertrud, Model. — Również poleca się uznane nasiona bóz jarych: Dr. Bensinga owies „Znajda", jęczmień „Krajowy", jęczmień „Imperial" i pszenicę jarą w oryginale i w odsiewach, owies Beselera II odsiew, żółty owies Lochowa I i II odsiew, owies żółty Kamekego „Streckentiner" II ods., groch mały polny, Flemminga oryginalny, groch „Victoria" Mahndorfer i Strubego II odsiew.

— **Przemysł spirytusowy.** Przemysł spirytusowy, jak już pisaliśmy, przeżywa obecnie ciężki kryzys. Konsumcja która przed wojną wynosiła 3 i pół litra na głowę rocznie, spadła znacznie.

**W dniu 1 listopada r. z. zapasy rządowe spirytusu wynosiły 2 200 000 litrów. Od 1 listopada r. z. do 31 stycznia rb. przemysł wyprodukował około 21 400 000 litrów spirytusu, w czem Wielkopolska 15 400 000 litrów, a Małopolska i Kongresówka po 3 miljony. Do końca bieżącej kampanji produkcja wyniesie conajmniej 40 miljonów litrów. Konsumcję w tym roku obliczają na 15 miljonów litrów, przemysł pochłonie koło 10 milj. litrów, zapas do przyszłej kampanji wyniesie 2 miljony litrów, tak, że pozostanie na eksport około 13 miljonów litrów spirytusu.**

**Celem umożliwienia eksportu do Rosji i Ukrainy, wytwórcy żądają zniesienia podatku konsumcyjnego na spirytus i jego przetwory, przeznaczone do wywozu i utworzenia przy ministerjum przemysłu i handlu specjalnej Rady spirytusowej, w której skład wchodziłyby fachowcy dla regulowania polityku, dotyczącej produkcji, obrotu i wywozu spirytusu.**

— **Liczba bezrobotnych w Poznaniu.** W dniu 10 bm. w Poznaniu było bezrobotnych 2001 osób, a w tej liczbie 1700 robotników niewykwalifikowanych i transportowych, oraz 108 robotników z działu przemysłu budowlanego. Żadnych wolnych miejsc pracy nie zgłoszono. Chłopców bezrobotnych zgłosiło się do pracy 76. Zgłoszono dla nich 2 wolne miejsca. Z kobiet zgłosiło się do pracy 39, a w tej liczbie 28 do przemysłu i 11 do handlu. Zgłoszono 23 wolne miejsca wyłącznie dla służby domowej.

— **Perły z łuski rybiej.** Ministerjum b. dzielnicy pruskiej posiada dane, że Niemcczech wyrabia się perły z łuski rybiej. Najbardziej nadaje się do tego wyrobu łuska ukleja, Alburnus lucidus, który w wielkich ilościach żyje w naszych rzekach i jeziorach, a dla swe i drobnej tylko wielkości jest bez żadnego gospodarczego znaczenia. Firmy niemieckie zaofiarowały za 1 litr łuski tej małej rybki 20 marek niemieckich lub odpowiednią ilość narzędzi rybackich względnie sieci, których brak w Polsce tak dotkliwie rybacy odczuwają.

— **Nowy transport towarów z Łodzi do Rosji.** „Głos Polski" donosi: W związku z zakupami, dokonanemi przez prezesa misji sowieckiej Gorczakowa, odchodzi w tym tygodniu z Łodzi do st. Stołpce transport towarów, zakupionych od firmy Gayera. Transport składa się z 10 wagonów. Jako stacje odbiorcze wymienione są Kołosowo, Stołpce, Równe i Zdołbunowo. Transporty odchodzą pod konwojem i na odpowiedzialność Lloydu Polskiego. Na stacjach wymienionych odbywa się przeładowanie towarów z wagonów wązkotorowych do szerokotorowych. Polski Lloyd zamierza otworzyć w większych centrach Rosji sowieckiej swe oddziały. Rokowania Gorczakowa z firmą Scheibler i Grohman trwają nadal.

— **Państwowa rada ubezpieczeniowa.** Przy urzędzie nadzoru nad zakładami ubezpieczeń została powołana państwowa rada ubezpieczeniowa, jako organ opiniodawczy dla spraw, związanych z asekuracją. W skład państwowej rady ubezpieczeniowej wchodzą oprócz kierownika urzędu nadzoru i jego zastępcy, tudzież przedstawicieli z interesowanych ministerjów rzeczoznawcy. Ustrój tej Rady wzorowany jest na urządzeniach zachodnio-europejskich, gdzie w tej tak skomplikowanej i mającej pierwszorzędne znaczenie dla ustroju gospodarczego dziedzinie powołuje się do udziału kolegia, złożone z osób fachowych.

— **Miesięcznik „Hodowla Drobiu"** (nakładem Towarzystwa gospodarskiego Wschod. Małopolski — Lwów, Kopernika 20) który wychodzi już rok trzeci i jest dotychczas jedynem tego rodzaju czasopismem polskiem, w nrze 1 daje treść następującą: Dr. J. Kuryłowicz: I. Światowy Kongres Hodowców Drobiu. — M. Lang: Handel jajami w Irlandii. — A. Zacharski: Walne Zebranie Członków Polskiego Komitetu dla Spraw Hodowli Drobiu. — J. V. Cholera Drobiu. — Konferencja w sprawie wywozu jaj. — Rozmaitości. — Kalendarz hodowcy drobiu. — Wiadomości bieżące. — Od redakcji. — Ogłoszenia.



Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Średzki.




czyści

wszystkie ściany z brudu i kurzu i odkaża równocześnie

Do nabycia w firmie
**P. Merschler, Plac 23. Stycznia 18. Telefon 517**

---

**Otto Walker**
**Szwajcarski jubiler**
**GRUDZIĄDZ, ul. Stara 17/19.**

Warsztat artystyczno-przemysłowy dla wszelkich wyrobów nowoczesnych, reparacji i rytownictwa. Własna fabryka obrączek ślubnych, wszelkich rodzajów po cenach bezkonkurencyjnych. Dostarczam w przeciągu 2 godzin.

---

# Baczność! Rybacy!

**Kupuję każdą ilość**

# świeżych ryb

Odbieram latem i zimą. Płacę najwyższe ceny hurtowe. Ściśle rzetelny interes. 395

**B. STIPPEL.**
**Skład Ryb Grudziądz.**

Oferty na żądanie. Hurtownie — detalicznie. Firma zapisana. — Własna lodownia.

---

# „OPIEKA"

**biuro prawne, Grudziądz,** ulica Klasztorna nr. 3. wykonuje i opracowuje wszelkie sprawy piśmienne jak skargi, wnioski, prosby, reklamacje do wszystkich sądów i urzędów.
:—: Tłómaczenia będą przyjmowane. :—:

---

Poszukuje się natychmiast lub od 1 marca rb.

**młodszej biuralistki (lub biuralisty)**

biegle piszącej na maszynie. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw nadesłać

**do Zarządu Elektrowni Miejskiej**
ulica Trynkowa nr. 6/7.

---

# Biegła stenotypistka

pisząca podług dyktanda i pewna w polsk. oraz w niemieckim. języku może się zaraz zgłosić.

**Alimentarja T. z o. p.**
Grudziądz, ul. 3-go Maja nr. 8. 469

---

**Okazja zarobku!**

Dzielnych pracowitych i zdolnych **agentów i agentek** do sprzedaży artykułów kolonjalnych i technicznych oraz innych codziennego użytku we wszystkich miastach i miejscowościach Pomorza i Poznańskiego poszukuje

**Dom Handl. Przemysł. „Alegro"**
Bydgoszcz, św. Trójcy 22 a Tel. 438.

---

**Dwaj kawalerzy**
(fachowcy) we wieku 25—29 lat poszukują na tej drodze

**PANIEN**

od lat 20—26

**celem ożenku.**

Wdówki nie wykluczone. Zgł. z dot. fotogr. pod lit. **Z. Z.** do eksp. Głosu Pomorskiego.

---

**Krawiec**
**dla cywilnych i wojska**
poleca się do wykonania pierwsz. nowych zamówień i reparacji. Rzetelna obsługa przy niskich cenach

**P o k o j s k i,**
Mickiewicza 23

---

Dostarczam każdą ilość
**słomy** luźnej i prasowanej
**zboża i kartofli**
(skoro nastąpi odwilż) za natychmiastową zapłatą przy załadowaniu na stacji kolejowej. Zgł. do Gł Pom. pod nr. 609

---

**Esencje do likierów**

w wielkim wyborze posiadamy na składzie

**FABRYKA CHEMICZNA**
**Dr. Swierczewski i Ska.**
**Toruń-Mokre.**

---

**Poszukujemy**

**przedstawicieli**

na oddzielne rejony: Poznań, Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz etc. Artykuły: kawa, herbata, kolon. towary, mydła franc.
perfumy etc.

Oferty **Wielkop. Dom Handl.-Przemysł.**
**„Alegro"** Bydgoszcz, Sw. Trójcy 22a.
Telefon nr. 438.

---

**Student** wyższej szkoły handlowej poszukuje **praktyki handlowej** Of. pod S. W. do Gł P.

---

**Księgarnia „Wiedza"**
Kwidzyńska 33 poszukuje 2 intelig młodych

**pracowników**

Wynagrodzenie dobre. Pierwszeństwo mają ci którzy pracowali w księgarniach. 601

---

**Przodownik**
oraz 40 kosników potrzebni od 15 marca na majątek
**Węgrowo** p. Grudziądz

---

Młoda panienka poszukuje

**POSADY**

towarzyski domu we większym majątku możliwie na Pomorzu. Zgł. pod nr. 620 do Gł Pom.

---

**Folwark miejski**

„Gajdy", około 300 mórg, w tem około 70 mórg łąki, tuż przy mieście, restauracja ogródkowa, miejsce spacerów przy lasku miejskim, natychmiast 468

**do wydzierżawienia.**

Reflekt. zawodowi rolnicy z odpowiednim własnym kapit. na zagospodarowanie zechcą się zgłosić

do **Magistratu m. Brodnicy.**

---

**Dziewczę** zwolnione ze szkoły na cały dzień do jednego dziecka

poszukiwane natychmiast

**Wenckiego 21 I na lewo.**

---

**Suchy torf jak drzewo opałowe**
**taksamo i węgiel do nabycia**
**Lutobarski,** ul. Toruńska nr. 15.

---

Poszukuje się uczciwej

**służącej**

od marca rb.
Moniuszki 6, III n. l.

---

**Starsza gospodni**

z dobr. świadectwami poszukuje samodzielnej

**posady**

w Grudziądzu lub na wsi. Of. do Głosu Pomorskiego pod nr. 445.

---

**Wielki spichrz**

przy ożywionej ulicy w Grudziądzu od 1 kwietnia do wydzierżawienia
Toruńska 36. 602
**E K E R T.**

---

Z powodu przeprowadzki tanio na sprzedaż:
**rower** z wolnym biegiem
**2 aparaty** fotograf. z przyrząd. saneczki, mała biblioteka i obrazy. 2 pary butów męskich, 2 nowe płaszcze damskie oraz urządzenie pokoju. 578
Toruńska 11 II p. pr.

---

**Kupię** młodego **wilka**
doga lub foksterjera (suczkę). Zgł. do Głosu Pomorsk. pod nr. „589"

---

Wiosenne kostjumy płaszcze, suknie wykonuje gustownie pracownia **„Helios"**
Mała Grobla 10-12 606

---

**Węgle-drzewne**

do prasowania na sprzedaż. Groblowa 50 II. 596

---

Inteligentny młodzieniec poszukuje umeblowan.

**pokoju**

w pobliżu „Drukarni Pomorskiej" Of. do adm Gł. Pom. pod „K. G."

---

Dobrze umeblowany

**pokój**

od zaraz lub później do wynajęcia Kosciuszki 19 p. na prawo.

---

**Pokój umeblow.**
do wynajęcia. **Caffé.**
Lipowa 34, 611

---

**Zgubiono**

wojskowe dokumenta w tem karta powołania na nazwisko **Krzyżykowski Michał** proszę zwrócić
Chełmińska 5.

---

# Drukarnia Pomorska Tow. Akc.

**Grudziądz, Groblowa 29/31.**

**Wykonuje wszelkie druki dla urzędów handlu, przemysłu i prywatnych.**

**Specjalność: Akcje:** masowe nakłady, Numerowane bloczki dla kelnerów, domów towarowych, bilety teatralne, do kinematografów itd.

**4 maszyny rotacyjne - 10 pośpiesznych, własna introligatornia. Bogato zaopatrzony skład papieru.**

**Spóźnione!**

Dnia 8 bm. zmarł nagle kol. zw. naszego

**ś. p. Spielmann**

Szanow. Go w zw. naszym jako zacnego człowieka i muzyka. Cześć jego pamięci.

Związ. Grudz. Muzyk. Zawodow.

## Urzędowe obwieszczenia

**władz miejskich.**

Za niniejszy dział odpowiada według prawa prasow. Podsekretarz miejski Ignacy Raszkowski w Grudziądzu.

## Ogłoszenie.

Poniewaz według art. 100 ustęp 2 przepisów wykonawczych do Ord. proc. z dnia 1 maja 1904 r. (H. M. Bl. str 123) czas do oddania oświadczenia za lub przeciw urządzeniu cechu przymusowego dla rzemiosła szewskiego na Okręg miasta Grudziądza upłynął, i na to prowadzona lista zamkniętą jest, będzie ta lista w przeciągu 2 tygodni a mianowicie w czasie od dnia 17 lutego do 2 marca 1922r. do wejrzenia i wniesienia jakichkolwiek pretensji uczestniczących, w Ratuszu II pokój nr. 2 publicznie wyłożona.

Po upływie wymienionego czasu wniesione pretensje nie zostaną uwzględnione. (489

Grudziądz, dnia 14 lutego 1922 r.

**Prezydent Miasta**
Włodek, Komisarz.

---

W rejestrze handlowym dział A pod nr. 726 zapisano dziś firmę Władysław Zwoliński Grudziądz. Właścicielem firmy jest kupiec Władysław Zwoliński z Grudziądza. 490

Grudziądz, dnia 10 lutego 1922 r.

Sąd Powiatowy.

---

W rejestrze handlowym dział A pod nr. 631 zmieniono dziś firmę Krämer & Gierszewski Fabrik alkoholfreier Getränke und Bierverlag Grudziądz na Krämer & Gierszewski Grudziądz. Właścicielami firmy są kupcy Leon Gierszewski i Bernard Prangel z Grudziądza. Kupiec Fritz Krämer wystąpił z towarzystwa.

Grudziądz, dnia 10 lutego 1922.

Sąd Powiatowy.

---

Firma Scharfenort & Richter Grudziądz, zapisana w tutejszym rejestrze handlowym w oddziale A. pod nr. 328 ma być z urzędu skreślona. Celem wniesienia sprzeciwu wyznacza się czasokres 3 miesięcy.

Grudziądz, dnia 13 lutego 1922 r.

SĄD POWIATOWY. (491

---

W rejestrze handlowym oddział A. pod nr. 486 skreślono dziś firmę Moritz Robert Grudziądz, z urzędu.

Grudziądz, dnia 13 lutego 1922 r.

SĄD POWIATOWY. (488

---

Dnia 20 bm. o godź. 9-tej rano odbedzie sie przy ulicy Toruńskiej nr 7, II piętro

## publiczna licytacja

zaprowadzona przez Miejską Kasę podatkową. Licytować się będzie:

**23 krzeseł wiedeńskick**
**1 szafa do lodu (Eisschrank)**
**1 szafa kuchenna**
**1 garderoba z lustrem**
**1 bryczka (Dogcart)**

Grudziądz, dnia 17. II. 1922 r.

**Miejska Kasa Podatkowa.**

---

## Sprzedaż drewna użytkowego i opałowego z nadleśnictwa Jamy.

W środę dnia 22. 2. 22 r. o godz. 9 i pół przed południem odbędzie się w lokalu pana Weicherta w Szembruku i we wtorek dnia 7 marca 22 r. o godz. 9 i pół w lokalu p. Binma w Dusocinie sprzedaż drewna przez licytację z okręgów ochronnych Szembruk, Jamy, Waldorf, Ulricy i Wetez, sprzedane będą 300 $m^3$ budulcu sosn. I—IV kl. 30 $m^3$ dębiny I—V kl, 20 $m^3$ bukowego drewna I—V kl. 10 $m^3$ brzeziny II—V kl. 50 mp. użytkowych wałków dębowych I—II kl. 100 mp. użytkowych wałków sosn. II kl. 60 mp. szczapów użytk. dla bednarzy 400 szt. drągow świerkowych I—IV kl. 100 drągów brzozowy h I—III kl.

1000 mp. szczapów sosn. 1000 mp. pieńków 200 mp. dęb. brzoz. i buk. szczapów, 200 mp. okrąglaków sosn. 50 mp. okrągl. brzoz. 50 mp. okrągl. olszowych 150 mp. chróstu I kl. 800 mp. chróst II kl. 4000 mp. chróstu III kl.

Jeżeli ludność okoliczna będzie w drzewo zaopatrzona, zostaną handlarze drewna do licytacji dopuszczeni. Asygnacje na drzewo dla ubogich i inwalidów można na licytaciach po zapłaceniu odebrać.

**Nadleśniczy.**

---

# Fabryka likierow

F. RUCINSKI

Grudziądz, Mała Groblowa 2/4
(obok kina Apollo)

Telefon 749. Telefon 749.

---

# „CZUWAJ“

**Instytut dedektywny, Grudziądz,** ulica Klasztorna nr. 3, przyjmuje wszelkie sprawy sądowe, wywiadowczo na tle zbrodni każdego rodzaju sprawy małżeńskie, informacje kupieckie, jak wogóle wszelkie wywiady. — Związki w kraju i zagranicą.

---





**Samochody wprost z fabryki systemu Stoewera dostarczamy pod dogodnemi warunkami**

Obejrzenie i próba poważnym reflektantom chętnie dozwolona.

**WYTWORNIA MOTORÓW JEZDNYCH „STADIE“, BYDGOSZCZ Telefon nr. 160**

(603) Doskonali zastępcy fachowi poszukiwani.

---

# PAWEŁ SCHIMMECK

## Handel koni w Grudziądzu



**Największy znany i renomowany interes tej branży na Pomorze i Poznańskie**

Do dyspozycji około 40 koni pierwszego rzędu. Ustawiczny bogaty wybór we wierzchowcach, koniach cugowych i roboczych. Stale do wynajęcia: powozy na przejażdżki, zamknięte do uroczystości ślubnych, także i wierzchowce, cuganty i robocze konie, Stajnia wierzchowców stawia do dyspozycji wierzchowce na godziny. Wolna ujeżdżalnia. Nauka jazdy dla pań i panów pod fachowym kierunkiem.

**Telefon nr. 6: Stajnia, ulica Młyńska nr. 10.**
**Telefon nr. 889: Mieszkanie, ul. Strzelecka nr. 3.**

322

---

**Filja piekarzy** urządza w niedzielę, dnia 19. b. m. o godz 7 wieczorem

**ZABAWĘ TANECZNĄ**

w lokalu **Dom Ludowy** przy ul. Rybackiej, na którą tak członków jak i gości jaknajuprzejmiej zaprasza.

**Zarząd.**

---

**W niedzielę dnia 19 bm.**

## Zabawa taneczna

w Tuszewie,

na którą uprzejmie zaprasza GOSPODARZ.

Początek o godzinie 5-tej.

---

**„UNIA“ Dom komisowo-handlowy**

**Grudziądz**, ulica Toruńska 26, pośrednictwo nieruchomości, karczm, domow w mieście i na wsi hoteli i t. d. wielki wybór — Przyjmuje także zastępstwo firm, każdej branży, jak i przedmioty wartościowe w komisji Rzetelna obsługa.

---

**„GROM“ INSTYTUT detektywny**

Grudziądz, ul. Mickiewicza 34 telef 190 a ref telegr. „GROM“ Grudziądz. przyjmuje i wykonuje wszelkie sprawy wywiadowcze na tle zbrodni każdego rodzaju, spraw prywatnych, majątkowych. małżeńskich i t. d.

---

# MARCHLEWSKI & ZAWACKI

Pomorska Hurtownia Kolonjalna

**Import** Rok zał. 1879 **Eksport**

Centrala: **Grudziądz n./W.**

Telefony: 104 i 404 Adres dla depesz: Maza.

Własny Oddział: **Gdańsk**, Münchengasse „Pod 3 pierścieniami“ (róg Hopfengasse)

Depesza: MAZAPORT.

**Biura i składnice z połączeniem kolejowem**

Najstarsze i największe przedsiębiorstwo na Pomorzu

Dla pp. Kupców

**Kawa — Herbata — Korzenie — Ryż — Śledzie**

zawsze bezpośrednio i dlatego względnie najkorzystnie

**źródło zakupu.**

---

# W TCZEWIE

zapisywac można

## „GŁOS POMORSKI“

w księgarni wysyłkowej, Kopczyńskiego ul. Dworcowa

Polecą się książki-dzieła które się wysyła za zaliczką pocztową.

---

# SUPERFOSFAT z 16%

kwasu fosforowego, rozpuszczalnego w wodzie, wyrób fabryk Dr. Romana May w Poznaniu, **po cenie mk. 5.280 za 100 kg.** franko fabryka w ładunkach wagonowych (cena i warunki ustalone przez Departament Rolnictwa Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej)

poleca

## „GLEBA“ BANK ROLNICZY

**POZNAN**, ulica Szkolna nr. 11.

Telefon 3984. Telefon 3984.

---

**„ELIZJUM“**

W niedzielę d. 19 b.m.

**zabawa kapowa**

**Ciachorowski** właść.

---

**Kostium maskowy**

do wydzierżawienia. (585
Poniatowskiego 6 I. pr

---

**Zwracamy uwagę panom Hurtownikom iemy** iż są do nabycia w większej ilości i różnych numerów

## knoty do lamp naftowych

po cenach bardzo niskich.

**Hurt Pomorski**

Grudziądz, ul Toruńska nr. 8.

---

## Lustro

na sprzedaż Kościuszki 5 w podw. na pr 607

---

**Tanio na sprzedaż:**

maszyna do szycia, aparat fotogr., para długich butów, płaszcz damski, ubranie i płaszcz męski Kwiatowa 21 I pr. 603

---

# DYNAMO

**Telefon 213. - - - Telefon 213**

Reperacje i nowo nawijanie elektr. motorów, dynamo i transformatorów, instalacja siły i światła.

**Inż J. Kopernik. Rosenhaus i Ska**

**Grudziądz,** Groblowa 9.

---

**!!! WAŻNE DLA PAŃ !!!**

Z dniem 1 lutego br. została otwarta przy ul. **Młyńskiej 11**, I piętro

**pracownia sukien damskich „INKA“**

Przyjmuje się do wykonania suknie wizytowe i balowe, płaszcze zimowe i letnie kostiumy zwykłe i teatralne tudzież garderobę dziecinną. Wykonanie według najnowszych żurnali krajowych i zagr.

---

**Okowitę** ziemniaczaną lub kukurydzową kupuję bieżąco w większych ilościach. Of. upr z pod. ceny i terminu dostawy

**Artur Gaede, Poznań św. Wojciech 21/39.** (609

---

**Skrzypce**

na sprzedaż. **Gehrke** Koszarowa 19. (608

---

**Meble i rower**

z oponami na sprzedaż. Chełmińska 63 (605

---

**2 łóżka, szafa**

do rzeczy na sprzedaż. Koszarowa 19. w podw na pr. I p. lewo. (598

---

**Ubranie skórkowa z kaą i cent. liści tabaczych sprzeda.**

Rob. Schwiderek, (480 Jakóbkowo p. Grudziądz

---

## SKRZYNIE

różnej wielkości, hurtownie i detalicznie są do nabycia w Wojskowym Stowarzyszeniu Współdzielczym Grudziądz, D. O. K. Koszary Wł. Jagełły. (449

---

**Kupię** dywan, chodniki i firany nadające się do biura. Zgł do Gł. Pom. pod nr 604

---

**2 pokoje i kuchnia**

**na sprzedaż.** (598
Koszarowa 19. I p, pr.

---

**!!! BACZNOŚĆ !!!**

**Korzystnie na sprzedaż:** Sypialnia ze szafkiem toalet., elegancka jadalnia, stolik dla palaczy, stół do pokoju męskiego, trzyczęściowa szafa do rzeczy, kuchnie oraz bufety, poniżej cen dziennych **H. Witte**, Toruńska 12.

---

**Ogier kasztan** (widny) 3 letni nadający się do rozpłodu, 5 stóp 5 cali wysoki, ładna budowa, znakomity chód, zdatny do wyjazdu pod wierzch ma na sprzedaż

**Fr. Elwertowski, Dąbrówka** poczta Niewald. pow. Grudziądz.